

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2026

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2026

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

Προτεινόμενη αναφορά:

Ciprian, M., Ανδρομιδάς, Π., Αθηναίου, Ι., Κονιδάρη, Ν., Γιώβος, Ι., «Παράνομη αλιεία στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού Κόλπου». iSea, Ελλάδα, 2026.

Γραφιστικά:

iSea

Εικόνες:

iSea

Δημήτρης Τοσίδης

Άδεια χρήσης:

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY-NC-ND 4.0)

Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε στο πλαίσιο των δράσεων της **Συμμαχίας για τον Αμβρακικό** και χρηματοδοτήθηκε από το Blue Marine Foundation.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

01

Εθνικό Πάρκο
Υγροτόπων
Αμβρακικού

04

Συμμαχία για
τον Αμβρακικό

05

Παράνομη,
Λαθραία και
Άναρχη (ΠΛΑ)
Αλιεία

9

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

09

Παρακολούθηση
μέσω
Συστημάτων μη
Επανδρωμένων
Αεροσκαφών
(ΣμηΕΑ)

11

Περιπολίες σε
λιμάνια και
απομακρυσμένες
περιοχές

11

Άρθρα και νέα
του Τύπου

11

Αναφορές
παραβάσεων

12 Παρακολούθηση
μέσω
Συστημάτων μη
Επανδρωμάτων
Αεροσκαφών
(ΣμηΕΑ)

15 Επιτόπιες
έρευνες σε
λιμάνια και
απομακρυσμένες
περιοχές

17 Άρθρα και νέα
του Τύπου

19 Αναφορά
παραβάσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Η σημασία του Αμβρακικού Κόλπου

Ο Αμβρακικός Κόλπος είναι ένας μεγάλος ημίκλειστος κόλπος με χαρακτηριστικά παρόμοια με αυτά ενός φιόρδ, που καλύπτει έκταση 405 τετραγωνικών χιλιομέτρων και συνδέεται με το Ιόνιο Πέλαγος μέσω ενός στενού και ρηχού διαύλου. Δύο ποταμοί εκβάλλουν στον Κόλπο, με αποτέλεσμα τη δημιουργία δελταϊκών σχηματισμών, τα οποία περιλαμβάνουν έλη γλυκού νερού με τους μεγαλύτερους καλαμιώνες της Ελλάδας, υγρούς λειμώνες, εποχιακά πλημμυρισμένες εκτάσεις, λιμνοθάλασσες, αμμοσύρματα, αλυκές και μερικές από τις πιο εκτεταμένες παραποτάμιες δασικές εκτάσεις που απομένουν στην Ελλάδα (Kountoura και Zacharias 2011, Piroddi et al. 2016).

Ο Αμβρακικός Κόλπος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα της Ελλάδας, με ιδιαίτερη οικολογική αξία τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η βόρεια πλευρά του μάλιστα αποτελεί Υγρότοπο Ραμσάρ από το 1975. Ωστόσο, διάφορα αναπτυξιακά έργα της δεκαετίας του 1980 επηρέασαν τον οικολογικό του χαρακτήρα κι οδήγησαν στην καταχώρησή του στον Κατάλογο του Μοντρέ το 1990.

Μόλις το 2008 ιδρύθηκε το Εθνικό Πάρκο των Υγροτόπων του Αμβρακικού Κόλπου με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 11989 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 123/Δ'/21-03-2008).

Το 2006 ο Κόλπος και οι υγρότοποι του αναγνωρίστηκαν ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ-GR 2110001) και το 2011 οι λιμνοθάλασσες της βόρειας πλευράς του ορίστηκαν ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας για τα Πουλιά (ΖΕΠ-GR2110004) βάσει της εθνικής νομοθεσίας (3937/2011, ΦΕΚ 60Α/31-3-2011). Επιπλέον, ο Αμβρακικός Κόλπος έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πτηνά (2000), Σημαντική Περιοχή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (2017) και, πιο πρόσφατα, ως Σημαντική Περιοχή για τους Καρχαρίες και τα Σαλάχια (2023) (Gionos et al. 2023).

Ο Αμβρακικός φιλοξενεί μια απίστευτα πλούσια ορνιθοπανίδα, που περιλαμβάνει 290 διαφορετικά είδη, 75 από τα οποία θεωρούνται απειλούμενα στον Κόκκινο Κατάλογο Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (IUCN). Μεταξύ της μεγαπανίδας που υπάρχει στον κόλπο, το ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*) είναι το μόνο είδος κητώδους που απαντάται, με πληθυσμό περίπου 150 δελφινιών, παρουσιάζοντας μία από τις υψηλότερες πυκνότητες για το είδος στη Μεσόγειο, ενώ σύμφωνα με την υποπεριφερειακή αξιολόγηση του συγκεκριμένου πληθυσμού είναι Κρισίμως Κινδυνεύον. Ο Αμβρακικός αποτελεί επίσης σημαντική περιοχή τροφοληψίας για τη χελώνα Καρέτα καρέτα (*Caretta caretta*), καθ' όλη τη διάρκεια του έτους τόσο από ενήλικα, όσο και από νεαρά άτομα του είδους. Πρόσφατα, επιβεβαιώθηκε επίσης η παρουσία της πράσινης χελώνας (*Chelonia mydas*) (Gionos et al. 2024).

Επιπλέον, 9 είδη σαλαχιών (Ρυγχαετόφαρο - *Aetomylaeus bovinus*, Τρυγώνα - *Bathytoshia lata*, *Dasyatis marmorata*, Βατοτρυγώνα - *Dasyatis pastinaca*, Μούντριζα - *Dasyatis tortonesei*, Πλατυσέλαχο - *Gymnura altavela*, Αετόφαρο - *Myliobatis aquila*, Μαρμαρομουδιάστρα - *Torpedo marmorata*, Ματομουδιάστρα - *Torpedo torpedo*), καθώς και ένα είδος καρχαρία (ο Γκριζογαλέος - *Mustelus mustelus*) απαντώνται στον Αμβρακικό. Όσον αφορά στην κατάσταση διατήρησης αυτών των ειδών, δύο έχουν αξιολογηθεί ως Κρισίμως Κινδυνεύοντα, ένα ως Κινδυνεύον, τρία ως Ευάλωτα και τέσσερα ως Ανεπαρκώς Γνωστά με βάση την πρόσφατη αξιολόγησή τους από εκπροσώπους της iSea για τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας (Ciprian et al. 2026).

Ο Αμβρακικός Κόλπος αποτελεί σημαντικό καταφύγιο και για το Κρισίμως Κινδυνεύον είδος της Πίννας (*Pinna nobilis*), υποστηρίζοντας έναν άφθονο και βιώσιμο εναπομείναντα πληθυσμό, σε μια εποχή που το είδος έχει υποστεί σημαντική μείωση σε όλο το εύρος της μεσογειακής του κατανομής (Sarafidou et al. 2023).

Τα θολά νερά του Αμβρακικού φιλοξενούν επίσης έναν πολύ ουσιαστικό και μοναδικό οικότοπο: τους ροδολιθικούς κοραλλιογενείς σχηματισμούς. Πρόκειται για μορφότυπους σκληρών κοραλλιογενών σχηματισμών, που αποτελούνται από βιογενή συσσωματώματα από είδη φωτοσυνθετικών φυκών. Τα ροδολιθικά αυτά πεδία προσφέρουν σημαντικές οισυστημικές υπηρεσίες, καθώς λειτουργούν αποθήκες ως «μπλε άνθρακας», δεσμεύοντας το Διοξείδιο του Άνθρακα της ατμόσφαιρας. Αποτελούν επίσης ζωτικό μέρος του θαλάσσιου οικοσυστήματος, καθώς προσφέρουν περιοχές αναπαραγωγής και διατροφής και παρέχουν καταφύγιο σε πολλά θαλάσσια είδη ψαριών, μαλακίων και καρκινοειδών (Fakiris et al. 2023).

Απειλές

Παρά το γεγονός ότι προστατεύεται από την εθνική, την ευρωπαϊκή και τη διεθνή νομοθεσία, η υγεία αυτού του ευαίσθητου οικοσυστήματος και της πλούσιας βιοποικιλότητας που υποστηρίζει χρήζει ανησυχίας. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες στον Κόλπο έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την περιοχή τις τελευταίες δεκαετίες. Διάφορες απειλές μεταξύ των οποίων η παράνομη αλιεία, η παρεμπόρευστα αλιεία, οι απορροές από τη γεωργία και η υδατοκαλλιέργεια έχουν αναγνωριστεί ως κύριες πιέσεις για την υποβάθμιση του (Gionos et al. 2023).

Στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, θα εξεταστούν λεπτομερώς δύο σημαντικές απειλές, οι οποίες αφορούν και παράνομες δραστηριότητες.

- **Η παράνομη αλιεία** που έχει καταγραφεί στην περιοχή κι έχει χαρακτηριστεί ως μία από τις κύριες απειλές από διάφορους ενδιαφερόμενους και φορείς. Η δραστηριότητα αυτή έχει αντίκτυπο όχι μόνο στο οικοσύστημα (με άμεση θνησιμότητα σε καρχαρίες, σαλάχια, θαλάσσιες χελώνες, μύδια και άλλους βενθικούς οργανισμούς), αλλά και στην τοπική οικονομία (μείωση των πληθυσμών εμπορικών ειδών, μείωση των αλιευμάτων στις παραδοσιακές δραστηριότητες παράκτιας αλιείας, στρέβλωση των τιμών) (Gionos et al. 2023; Temple et al 2022).
- **Η παρεμπόρευστα αλιεία** που αφορά στη θαλάσσια ζωή που αλιεύεται ακούσια κατά την αλιεία άλλων ειδών-στόχων. Μόνο μικρής κλίμακας αλιευτικά σκάφη επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται στον Κόλπο, χρησιμοποιώντας στατικά δίκτυα, όπως μανωμένα, απλάδια, και παραγάδια, που χρησιμοποιούν λιγότερα σκάφη. Οι καρχαρίες και τα σαλάχια, οι θαλάσσιες χελώνες, καθώς και τα νεαρά εμπορικά είδη επηρεάζονται από την αλιεία. Όσον αφορά στους καρχαρίες και τα σαλάχια, η θνησιμότητα τους όταν πιαστούν κατά λάθος οφείλεται γενικώς στην παρατεταμένη έκθεση τους έξω από το νερό πριν από την απελευθέρωσή τους από τα αλιευτικά εργαλεία πίσω στη θάλασσα (Ciprián et al., αδημοσίευτα δεδομένα).

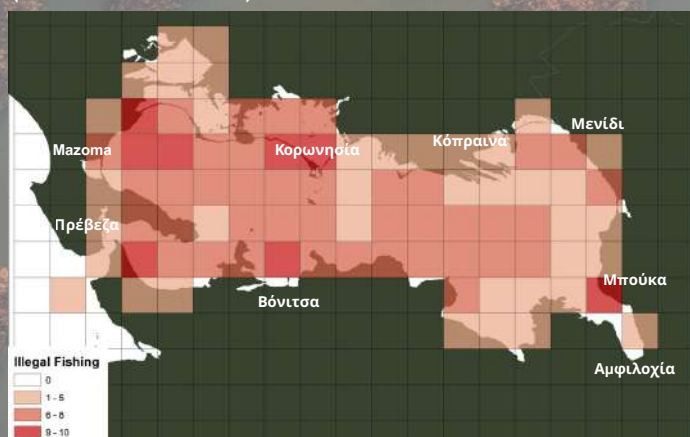
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟ

Η *Συμμαχία για τον Αμβρακικό*, η οποία ιδρύθηκε το 2023, είναι μια συνεργατική πρωτοβουλία που συγκεντρώνει 7 φορείς, μεταξύ των οποίων περιβαλλοντικές οργανώσεις και πανεπιστημιακά ιδρύματα, με κοινό στόχο την ανάδειξη της μοναδικής οικολογικής αξίας, καθώς και της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού, υποστηρίζοντας την αποτελεσματική διαχείριση του, την αποκατάσταση και τη μακροπρόθεσμη προστασία του, σε συνεργασία με την τοπική κοινότητα.

Κατά τη διάρκεια των συμμετοχικών διαδικασιών για την προτεραιοποίηση δράσεων από τη *Συμμαχία για τον Αμβρακικό*, συλλέχθηκαν συνολικά 88 ερωτηματολόγια από τοπικούς φορείς, με σκοπό τη καταγραφή και τεκμηρίωση της τοπικής οικολογικής γνώσης σχετικά με τις κύριες απειλές που επηρεάζουν την περιοχή και τον εντοπισμό της χωρικής τους κατανομής. Σύμφωνα με τα αποτελέσματά τους, οι τρεις σημαντικότερες απειλές που προσδιορίστηκαν από την τοπική κοινωνία του Αμβρακικού ήταν η γεωργία, η υδατοκαλλιέργεια και η παράνομη αλιεία, ιδίως το απαγορευμένο ψάρεμα με τράτα (Giovos et al. 2023).

Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι κύριες περιοχές όπου λαμβάνει χώρα η παράνομη αλιεία επισημαίνονται στον χάρτη 1.

Δεδομένου του σημαντικού αντίκτυπου της παράνομης αλιείας στην περιοχή, οι δραστηριότητες της iSea στο πλαίσιο της *Συμμαχίας για τον Αμβρακικό* άρχισαν να επικεντρώνονται στα εντοπισμένα σημεία-κλειδιά όπου είχαν αναφερθεί περιπτώσεις παράνομης αλιείας με τράτα, προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη κατανόηση της κλίμακας αυτών των δραστηριοτήτων, ιδίως όσον αφορά στον αριθμό των σκαφών και τις πιθανές εποχές κατά τις οποίες η πρακτική αυτή είναι πιο διαδεδομένη. Απώτερος στόχος αυτής της προσπάθειας αποτέλεσε η προώθηση της ενίσχυσης των περιπολιών και η εφαρμογή της νομοθεσίας στην περιοχή, με στόχο την καταπολέμηση των παράνομων αλιευτικών πρακτικών στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού (Giovos et al. 2023).

Χάρτης 1: Περιοχές παράνομης αλιείας με βάση τα αποτελέσματα τις απαντήσεις τοπικών φορέων και ντόπιων

ΠΑΡΑΝΟΜΗ, ΛΑΘΡΑΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΗ (ΠΛΑ) ΑΛΙΕΙΑ

Η παράνομη, λαθραία και άναρχη (ΠΛΑ) αλιεία (εφεξής «παράνομη αλιεία») περιλαμβάνει μια ποικιλία αλιευτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες προσδιορίζονται συγκεκριμένα ως εξής:

- Παράνομη όταν διεξάγεται από εθνικά ή ξένα σκάφη σε ύδατα υπό τη δικαιοδοσία ενός κράτους, χωρίς την άδεια του εν λόγω κράτους, καθώς και κατά παράβαση της εθνικής νομοθεσίας ή των διεθνών υποχρεώσεων, όπως τα μέτρα διατήρησης και διαχείρισης,
- Λαθραία όταν δεν δηλώνεται ή δηλώνεται εσφαλμένα στις αρμόδιες τοπικές αρχές ή στους περιφερειακούς οργανισμούς διαχείρισης της αλιείας, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διαδικασίες υποβολής εκθέσεων,
- Άναρχη όταν ασκείται σε περιοχές όπου δεν ισχύουν μέτρα διατήρησης και διαχείρισης και δεν συνάδει με την ευθύνη του κράτους για τη διατήρηση των θαλάσσιων πόρων, ή όταν το αλιευτικό σκάφος δεν φέρει εθνικότητα (FAO, 2026).

Η παράνομη αλιεία αποτελεί μία ευρέως διαδεδομένη πρακτική και παραμένει μία από τις μεγαλύτερες απειλές για τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την επισιτιστική ασφάλεια και την τοπική οικονομία. Συγκεκριμένα, υπονομεύει τις εθνικές και περιφερειακές προσπάθειες διατήρησης, εξαντλεί τα αλιευτικά αποθέματα και επηρεάζει αρνητικά τα οικοσυστήματα, ενώ θέτει σε μειονεκτική θέση τους αλιείς που τηρούν τις νόμιμες πρακτικές (Belhabib και Le Billon 2020· ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022· Temple et al. 2022)

Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η ακριβής έκταση της παράνομης αλιείας, ωστόσο εκτιμάται ότι στις αρχές της δεκαετίας του 2000, ανερχόταν παγκοσμίως σε 10 έως 26 εκατομμύρια τόνους, αντιπροσωπεύοντας το 11 έως 19% των δηλωθέντων αλιευμάτων, αξίας 10 έως 23 δισεκατομμυρίων δολαρίων (ειδική έκθεση της ΕΟΚ, 2022).

Η παράνομη, λαθραία και άναρχη (ΠΛΑ) αλιεία αποτελεί μία από τις σοβαρότερες απειλές για τη βιώσιμη αλιεία και στη Μεσόγειο Θάλασσα. Αν και η φύση και η έκταση της παράνομης αλιείας στα ύδατα της Μεσογείου δεν αποδίδονται ποσοτικά με ακρίβεια, καθίσταται σαφές ότι οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν πρόσθετη πίεση στα αλιευτικά αποθέματα, τα οποία ήδη υφίστανται υπερεκμετάλλευση. Στις συνηθισμένες μορφές παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας στη Μεσόγειο περιλαμβάνεται η χρήση απαγορευμένων αλιευτικών εργαλείων, η αλιεία σε απαγορευμένες ή προστατευόμενες περιοχές, καθώς και η αλιεία κατά τη διάρκεια των νομίμως καθορισμένων περιόδων απαγόρευσης (Öztürk et al. 2015).

Για τη διαχείριση του φαινομένου αυτού, η Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο (GFCM) έχει εφαρμόσει διάφορα στοχευμένα μέτρα κατά της ΠΛΑ αλιείας, όπως η επιτήρηση σε υποπεριοχές που αποτελούν κύριες ζώνες στόχευσης (Στενό της Σικελίας και το Ιόνιο Πέλαγος), οι προηγμένες τεχνολογίες παρακολούθησης, ελέγχου και επιτήρησης (Σύστημα Παρακολούθησης Σκαφών, VMS), η υποβολή εκθέσεων σε πραγματικό χρόνο και η διασταύρωση των πωλήσεων, καθώς κι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού και των πολιτικών (καθιέρωση της Διεθνούς Ημέρας για την Καταπολέμηση της Παράνομης, Λαθραίας και Άναρχης Αλιείας).

Κανονιστικό πλαίσιο για την αλιεία στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού

Η πλήρης απαγόρευση της αλιείας με μηχανότρατα σε ολόκληρο τον Αμβρακικό Κόλπο έχει τεθεί σε εφαρμογή από το 1966 με το Βασιλικό Διάταγμα 917/1966 (άρθ. 8 παρ. 12), το οποίο στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από το Προεδρικό Διάταγμα 234/1979. Η χρήση μονόκλωνων δικτύων εκ μεσηνέζας απαγορεύεται επίσης για όλες τις αλιευτικές δραστηριότητες με το Προεδρικό Διάταγμα 1094/1977.

Το Νομοθετικό Διάταγμα 420/1970, το οποίο αναφέρεται ως Αλιευτικός Κώδικας, αποτελεί τη βασική νομοθεσία για την αλιεία, έχει τροποποιηθεί κατά τη διάρκεια των ετών και απαγορεύει τη χρήση δυναμίτη και άλλων εκρηκτικών και ηλεκτρικών συσκευών, καθώς και οποιωνδήποτε ουσιών που ενδέχεται να παραλύσουν ή να σκοτώσουν θαλάσσια ζώα (Άρθρο IV).

Η ερασιτεχνική αλιεία ρυθμίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 373/1985, το οποίο απαγορεύει τη χρήση τεχνητών φωτεινών πηγών, την αλιεία με πλωτά σκάφη μέσα στις λιμνοθάλασσες και τα λοιπά ιχθυοτροφεία του Δημοσίου ή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την τοποθέτηση μη σημαδεμένων στατικών αλιευτικών εργαλείων που παραμένουν στη θάλασσα, καθώς και τη συλλογή σπόγγων και κοραλλιών. Το σημαντικότερο είναι ότι επιβάλλει πλήρη απαγόρευση της πώλησης και γενικά της εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, που προέρχονται από ερασιτεχνική αλιεία. (Άρθρο Ι). Τα επιτρεπόμενα εργαλεία περιλαμβάνουν μέχρι 100 μέτρα απλών διχτύων «απλάδια» (με ελάχιστο πλευρό ματιού 24 χιλιοστά) και παραγάδια με μέγιστο αριθμό 150 αγκιστριών ανά ερασιτέχνη, με ανώτατο όριο τα 300 αγκίστρια ανά σκάφος, με τη χρήση τόσο των διχτύων, όσο και των παραγαδιών απαγορεύεται κατά τη διάρκεια του μήνα Μαΐου. Άλλα εργαλεία, όπως παγίδες (Κοφινέλλα-Κιούρτοι), επιτρέπονται ως εξής: μέχρι 2 από τα εργαλεία αυτά για κάθε ερασιτέχνη ψαρά και με μήκος πλευράς κάθε ματιού, μετρούμενο από κόμπο σε κόμπο, μεγαλύτερο από 40 χιλιοστά, ενώ το ημερήσιο όριο των αλιευθέντων δεν πρέπει να ανέρχεται σε περισσότερα από πέντε (5) κιλά ψάρια ή κεφαλόποδα, εφόσον αλιεύει με οποιοδήποτε από τα επιτρεπόμενα εργαλεία εκτός από δίχτυα ή παραγάδια με τα οποία επιτρέπεται να ψαρεύει μέχρι δέκα (10) κιλά και εξαιρείται η περίπτωση που ένα ψάρι μόνο του έχει μεγαλύτερο βάρος (Άρθρο ΙΙ). Για την υποβρύχια ερασιτεχνική αλιεία (ψαροντούφεκο) ισχύει πλήρης απαγόρευση καθ' όλη τη διάρκεια του μήνα Μαΐου κάθε έτους. Απαγορεύεται επίσης κατά τη διάρκεια της νύχτας, που ορίζεται ως η περίοδος από τη δύση έως την ανατολή του ηλίου. Επιπλέον, η υποβρύχια αλιεία δεν επιτρέπεται σε ακτίνα 200 μέτρων από διάφορες βασικές περιοχές: τοποθεσίες όπου συνήθως κολυμπούν λουόμενοι, λιμενικές εγκαταστάσεις και ναυτιλιακές σημάσεις, αγκυροβολημένα ή ενεργά αλιευτικά σκάφη, καθώς και δίχτυα με ορατή σήμανση (Άρθρο ΙΙΙ).

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα παρέχει πρόσθετη προστασία. Απαγορεύεται η αλιεία με τράτες, δράγες, γρι-γρι, γρίπους συρόμενους από σκάφος, πεζότρατες ή παρόμοια δίχτυα πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, ιδίως λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*), κοραλλιγενείς οικοτόπους και κοραλλιγενείς υφάλους. Η ίδια απαγόρευση ισχύει για όλες τις περιοχές Natura 2000, τις αυστηρά προστατευόμενες περιοχές και σε όλες τις ειδικά προστατευόμενες περιοχές μεσογειακού ενδιαφέροντος (SPAMI) (άρθρο ΙV). Απαγορεύεται η χρήση συρόμενων διχτύων, κυκλωτικών διχτύων, γρι-γρι, δραγών σκάφους, μηχανοκίνητων δραγών, απλαδιών διχτύων, μανωμένων διχτύων και συνδυασμού διχτύων βυθού. Απαγορεύεται επίσης στην ερασιτεχνική αλιεία η χρήση παραγαδιών για άκρως μεταναστευτικά είδη (άρθρο XVII).

Προστατευόμενα είδη στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού

Το ευρωπαϊκό χέλι (*Anguilla anguilla*) υπόκειται σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο αποκατάστασης βάσει της ευρωπαϊκής και της εθνικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1100/2007 του Συμβουλίου απαιτεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν προγράμματα διαχείρισης χελιού με στόχο την επίτευξη ποσοστού διαφυγής 40% των ώριμων αργυρόχελων προς τη θάλασσα. Το αντίστοιχο πρόγραμμα της Ελλάδας (2009) επιβάλλει μέτρα όπως η απελευθέρωση τουλάχιστον του 30% των χελιών που αλιεύονται σε λιμνοθάλασσες (με προγραμματισμένη αύξηση στο 70%), εποχιακές απαγορεύσεις αλιείας στους ποταμούς, περιορισμούς στα αλιευτικά εργαλεία και ανασύσταση των αποθεμάτων από περιοχές με υψηλή θνησιμότητα, παράλληλα με προσπάθειες για την αποκατάσταση της συνδεσιμότητας των μεταναστευτικών διαδρομών. Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/257 επιβάλλει την απαγόρευση άσκησης εμπορικών αλιευτικών δραστηριοτήτων για το ευρωπαϊκό χέλι, σε όλα τα στάδια της ζωής του για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών. Στον Αμβρακικό Κόλπο, συγκεκριμένα μέτρα προβλέπονται βάσει της Υπουργικής Απόφασης με αριθ. 643/39462/1-04-2013, τα οποία ενισχύουν τα προστατευτικά αυτά μέτρα μέσω της απαγόρευσης αλιείας χελιών με βολκούς καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και μέσω της εποπτευόμενης απελευθέρωσης του 30% των ετήσιων αλιευμάτων χελιών, ενώ οι επαγγελματίες αλιείς πρέπει να αποκτήσουν ειδική άδεια με αυστηρές υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Αντίθετα, η Πίννα (*Pinna nobilis*) και ο πετροσωλήνας (*Lithophaga lithophaga*) τυγχάνουν αυστηρής προστασίας βάσει της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (Παράρτημα IV) και του Πρωτοκόλλου SPA/BD της Σύμβασης της Βαρκελώνης (Παράρτημα II), με αποτέλεσμα την απαγόρευση κάθε μορφής αλίευσης, θανάτωσης, ενόχλησης, κατοχής, εμπορίας και καταστροφής του οικοτόπου τους.

Είδη καρχαριών και σαλαχιών προστατεύονται επίσης στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων διατήρησης και περιφερειακών κανονισμών για την αλιεία. Ειδικότερα, τα είδη *A. bovinus*, *B. lata*, *D. pastinaca*, *G. altavela* και *M. aquila* περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II του Πρωτοκόλλου της Σύμβασης της Βαρκελώνης (SPA/BD), γεγονός που σημαίνει ότι τα άτομα των εν λόγω ειδών προστατεύονται αυστηρά και πρέπει να απελευθερώνονται ζωντανά και χωρίς τραυματισμούς, ενώ δεν επιτρέπεται η διατήρησή τους επί του σκάφους, η μεταφόρτωση, η εκφόρτωση, η μεταφορά, η αποθήκευση, η πώληση τους, η έκθεση ή η προσφορά τους προς πώληση.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΗ ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ

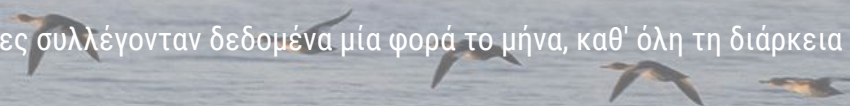
Κατά τη διάρκεια του 2024, πραγματοποιήθηκαν μηνιαίες έρευνες με τη χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών (ΣμηΕΑ) σε διάφορες προκαθορισμένες τοποθεσίες της περιοχής, με σκοπό τη θέσπιση ενός τυποποιημένου πρωτοκόλλου παρακολούθησης για το 2025. Οι έρευνες αυτές είχαν ως στόχο τον προσδιορισμό των βέλτιστων παραμέτρων πτήσης, των περιβαλλοντικών συνθηκών και των τεχνικών συλλογής δεδομένων, ώστε να διασφαλιστεί η συνεπής, συστηματική και επαναλαμβανόμενη συλλογή δεδομένων για μελλοντικές δράσεις παρακολούθησης μέσω ΣμηΕΑ.

Έχουν τεθεί στη διάθεση των αρμόδιων αρχών λεπτομερή στοιχεία σχετικά με:

- Τον ακριβή **εξοπλισμό** που αξιοποιήθηκε και τα **χαρακτηριστικά** του (μοντέλο, διαφορετικές εμβέλειες)
- Τις λεπτομέρειες των **πτήσεων** (ύψη, σημεία απογείωσης, περίοδοι διξαγωγής)
- Τους περιορισμούς που θέτουν οι **περιβαλλοντικές συνθήκες** (άνεμος, υετός, θερμοκρασία)
- Τις **τυπικές διαδρομές πτήσεων** (πορεία, απόσταση, λήψη εικόνων)
- Τις **διαδικασίες για την αναγνώριση αντικειμένων ή σκαφών στη θάλασσα**
- Τις **ζώνες απαγόρευσης πτήσεων** της περιοχής

Το εύρος ανίχνευσης των σκαφών, η εμβέλεια ανίχνευσης κίνησης, δραστηριοτήτων και μικρών αντικειμένων, οι πιθανοί περιβαλλοντικοί παράγοντες που θα μπορούσαν να μειώσουν τις δυνατότητες ανίχνευσης και τα περιθώρια ασφάλειας που τέθηκαν για τον μετρίασμό των αβεβαιοτήτων υπό μεταβαλλόμενες συνθήκες εκτιμήθηκαν μέσω επιτόπιων ερευνών που διεξήχθησαν στη θάλασσα.

Για όλες τις τοποθεσίες συλλέγονταν δεδομένα μία φορά το μήνα, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

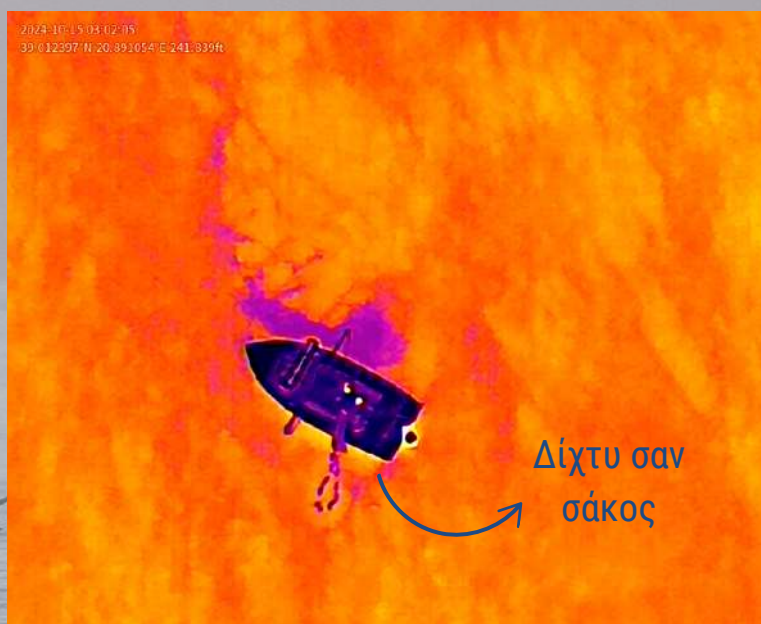
Ταυτοποίηση σκάφους

Η αναγνώριση των μηχανοτρατών βασίζεται σε διακριτά δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του σκάφους, καθώς και στο δίχτυ που έχει σχήμα σάκου. Η αναγνώριση αυτή υποστηρίζεται από δημοσιεύματα στον Τύπο που συλλέχθηκαν στην περιοχή μελέτης, τα οποία τεκμηριώνουν παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες, καθώς κι από έρευνες που διεξήχθησαν το 2024.

Τα κύρια χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν ότι ένα σκάφος είναι μηχανότρατα είναι τα εξής:

- **Πόρτες τράτας:** δύο πόρτες που χρησιμοποιούνται για να διατηρούν το δίχτυ ανοιχτό κατά τη διάρκεια της αλιευτικής δραστηριότητας με τράτα, οι οποίες ανασύρονται στο σκάφος μετά τη δραστηριότητα.
- **Δομή δοκού:** μια μακριά σωληνωτή δοκός από χάλυβα ή ξύλο, χαρακτηριστική των αλιευτικών σκαφών με τράτα.
- **Δίχτυ σε σχήμα σάκου:** το δίχτυ που χρησιμοποιείται για την αλίευση των ειδών-στόχων, το οποίο έλκεται και ανασύρεται στο σκάφος μετά την αλιεία με τράτα.

Τα διακριτά αυτά στοιχεία επιτρέπουν την ακριβή αναγνώριση των μηχανότρατων που δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής μελέτης (Εικόνα 1).

Εικόνα 1: Παράδειγμα μηχανότρατας που εντοπίστηκε το 2024 μέσω εναέριας παρακολούθησης με ΣμηΕΑ

ΠΕΡΙΠΟΛΙΕΣ ΣΕ ΛΙΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Από τον Φεβρουάριο του 2022, στο πλαίσιο του προγράμματος *By Elasmocatch*, η iSea επισκέπτεται κάθε μήνα τα κύρια λιμάνια εκφόρτωσης στον Αμβρακικό Κόλπο, συλλέγοντας δεδομένα σχετικά με τις παραδοσιακές δραστηριότητες της παράκτιας αλιείας, με ιδιαίτερη έμφαση στους καρχαρίες και τα σαλάχια, καθώς και στη συμπεριφορά των αλιέων σε περιστατικά παρεμπόππουσας αλιείας (απελευθέρωση, απόρριψη, εκφόρτωση καρχαριών και σαλαχιών). Η συλλογή δεδομένων ακολουθεί το πρωτόκολλο της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για τη Μεσόγειο του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO/GFCM) για την παρακολούθηση των παρεμπόππωντων αλιευμάτων ευάλωτων ειδών, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της περιοχής.

Επιπλέον, από τον Σεπτέμβριο του 2025, η iSea πραγματοποιεί επιτόπιες επισκέψεις σε αλιευτικά λιμάνια και συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τα λιμενικά μητρώα, όλους τους τύπους σκαφών και τα παράνομα αλιευτικά εργαλεία όταν εντοπίζονται (π.χ. απαγορευμένα δίχτυα).

ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Προκειμένου να συγκεντρωθούν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων του Αμβρακικού, η iSea έχει συλλέξει και αρχειοθετήσει επιπρόσθετα ειδήσεις και άρθρα αναφορικά με το θέμα. Για να διασφαλιστεί η συμπερίληψη πρόσφατων περιστατικών, συγκεντρώθηκαν άρθρα που καλύπτουν την περίοδο μεταξύ 2019 και 2025. Για τη συλλογή τους διεξήχθη στοχευμένη αναζήτηση στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά, όπως *Αμβρακικός, Κόλπος Αμβρακικού, παράνομη αλιεία, λιμενική αστυνομία, τράτα, γαρίδες, ολοθούρια, πετροσωλήνες, απαγορευμένα εργαλεία*. Όλα τα άρθρα και οι ειδήσεις εξετάστηκαν διεξοδικά προκειμένου να επαληθευτεί η ακρίβεια των πληροφοριών και να καταχωρηθούν στη βάση δεδομένων βασικές πληροφορίες, όπως η ημερομηνία, η τοποθεσία, ο τύπος της παράνομης δραστηριότητας, ο τύπος του σκάφους, τα είδη-στόχοι και οι ποσότητες αλιευμάτων.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Χάρη στη συνεργασία που αναπτύχθηκε με την κοινότητα των παράκτιων αλιέων της περιοχής, συγκεντρώθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις παράνομες δραστηριότητες. Οι πληροφορίες αυτές έχουν κατατεθεί στις αρμόδιες αρχές και περιλαμβάνουν λεπτομέρειες σχετικά με την τοποθεσία και, όπου ήταν δυνατό, φωτογραφίες των παράνομων αλιευτικών εργαλείων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

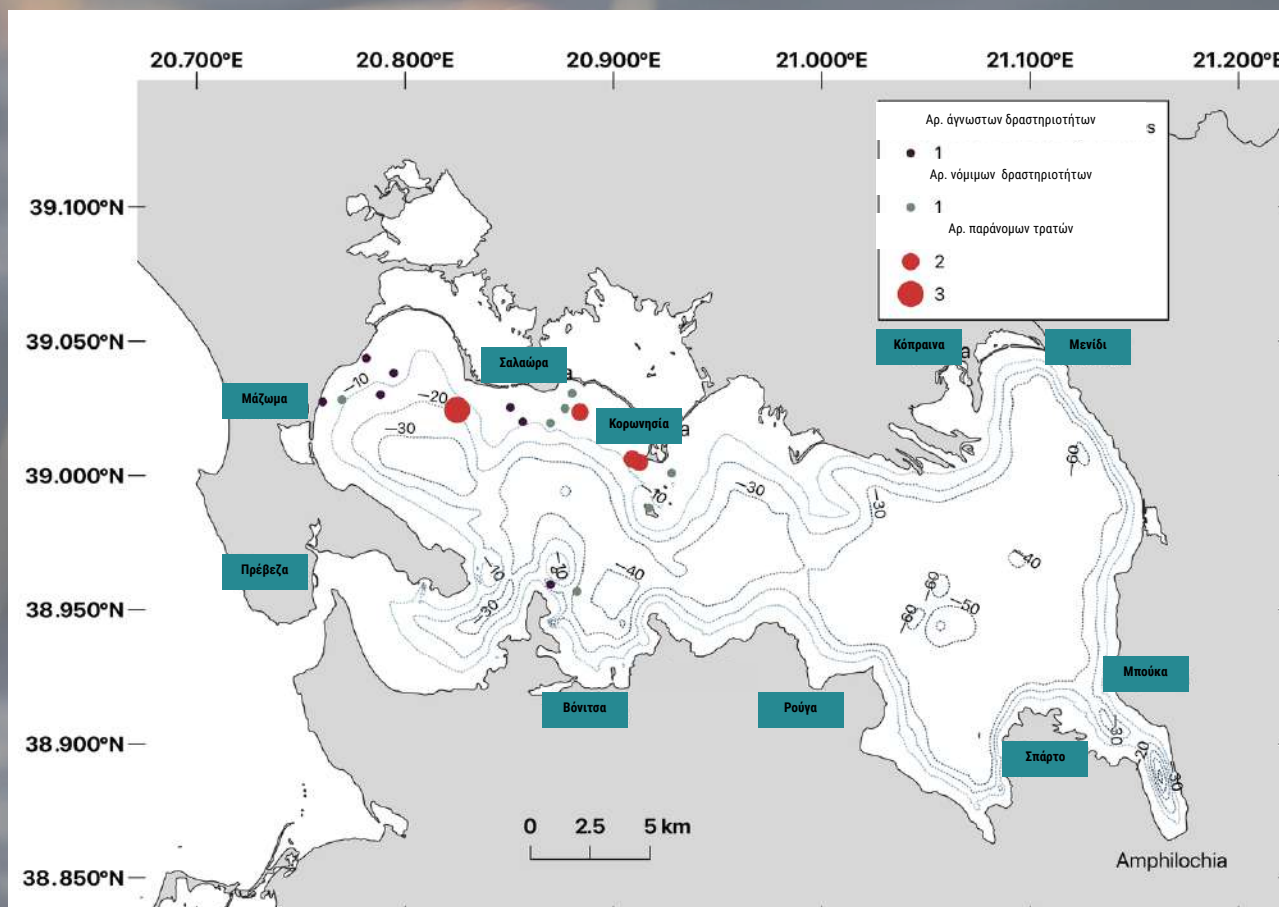
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΗ

ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ

Από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2025 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 223 πτήσεις Συστημάτων μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών, σύμφωνα με το πρωτόκολλο που καταρτίστηκε μετά το πιλοτικό πρώτο έτος του προγράμματος. Η μόνη απόκλιση από το πρωτόκολλο αφορούσε τη συχνότητα των δειγματοληψιών, η οποία εντατικοποιήθηκε τον Οκτώβριο, που σύμφωνα με τα συμπληρωματικά στοιχεία ήταν ο μήνας με την πιο έντονη παράνομη δραστηριότητα αλιείας με τράτες. Κατά τη διάρκεια της συλλογής δεδομένων, εντοπίστηκαν συνολικά 23 αλιευτικά σκάφη, εκ των οποίων 9 κατηγοριοποιήθηκαν ως μηχανότρατες, 7 ως άγνωστα και 7 ως νόμιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων (Πίνακας 1, Χάρτης 2). Συγκεκριμένα, τη νύχτα μεταξύ 13 και 14 Οκτωβρίου στην Κορωνησία, δύο επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη και δύο ερασιτεχνικά σκάφη ταυτοποιήθηκαν ως μηχανότρατες λόγω της παρουσίας σάκων διχτυού και μεταλλικών συρμάτων που συνέδεαν το δίχτυ με το σκάφος (Εικόνα 2). Στην ίδια περιοχή, τη νύχτα μεταξύ 20 και 21 Οκτωβρίου, ταυτοποιήθηκαν 3 μηχανότρατες (2 επαγγελματικά σκάφη κι 1 ερασιτεχνικό) με βάση τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της ίδιας νύχτας, εντοπίστηκε ένα ακόμη επαγγελματικό σκάφος, αλλά δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστεί σαφώς η αλιεία με τράτα. Κατά τη διάρκεια της νύχτας μεταξύ 30 και 31 Οκτωβρίου, 2 επαγγελματικά σκάφη αναγνωρίστηκαν ως μηχανότρατες (Εικόνα 2), ενώ εντοπίστηκε κι 1 ερασιτεχνικό σκάφος η δραστηριότητά του οποίου όμως δεν προσδιορίστηκε.

Πίνακας 1: Είδος δραστηριότητας που εντοπίστηκε κατά τη συλλογή στοιχείων μέσω ΣμηΕΑ, με διάκριση σε επαγγελματικά κι ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη

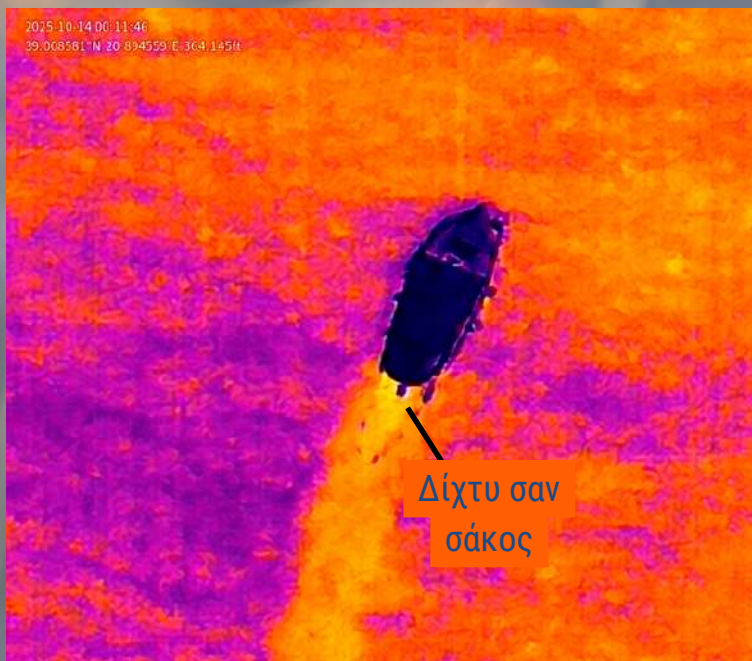
Τύπος δραστηριότητας	Επαγγελματικό αλιευτικό σκάφος (αριθμοί)	Σκάφος ερασιτεχνικής αλιείας (αριθμοί)
Μηχανότρατα	6	3
Νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες	6	1
Άγνωστο	5	2

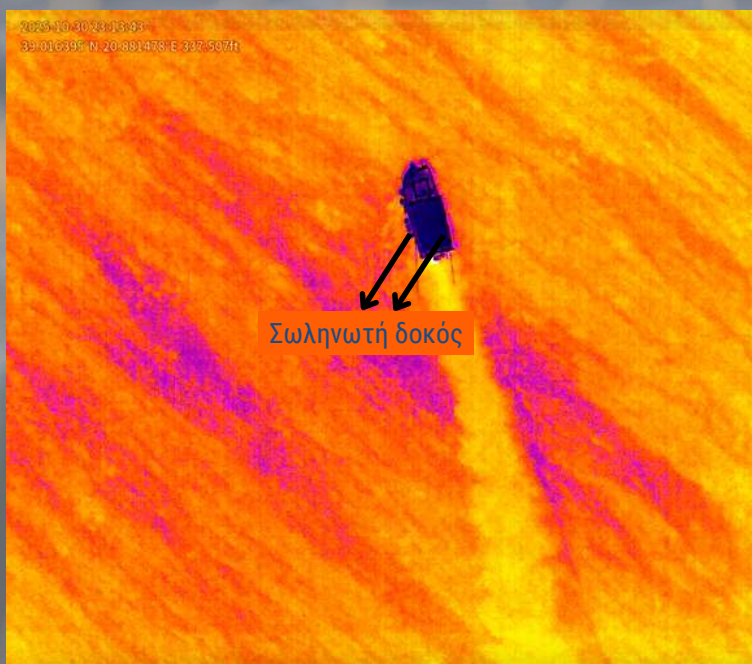
Χάρτης 2: Είδος δραστηριότητας αλιευτικών σκαφών που εντοπίστηκαν κατά τη συλλογή δεδομένων μέσω ΣμηΕΑ. Οι μωβ κουκκίδες υποδεικνύουν άγνωστες αλιευτικές δραστηριότητες, οι πράσινες κουκκίδες υποδεικνύουν νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες και οι κόκκινες κουκκίδες υποδεικνύουν παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες με τράτα.

Τα 9 παράνομα περιστατικά που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των πτήσεων του Οκτωβρίου υποδηλώνουν υψηλή συχνότητα παράνομης αλιευτικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια αυτού του μήνα. Κατά τη διάρκεια συλλογής δεδομένων για το 2024, η μόνη μηχανότρωτα που εντοπίστηκε δραστηριοποιούνταν στην περιοχή της Κορωνησίας τον Οκτώβριο, ενώ αυτή η επαναλαμβανόμενη τάση επιβεβαιώθηκε περαιτέρω από συνεργαζόμενους αλιείς.

Μέσα από τη διαδικασία της έρευνας αναδείχθηκαν κι άλλες περιοχές εντός του κόλπου στις οποίες καταγράφηκαν αλιευτικές δραστηριότητες, χωρίς όμως να μπορεί να προσδιοριστεί εάν αυτές ήταν παράνομες ή όχι και έχουν γνωστοποιηθεί στις αρμόδιες αρχές.

Εικόνα 2: Φωτογραφικό υλικό παράνομης μηχανότρατας που αλιεύει στην περιοχή γύρω από την Κορωνησία τη νύχτα μεταξύ 13 και 14 Οκτωβρίου. Ταυτοποιείται καθώς χρησιμοποιεί το δίκτυο που έχει σχήμα σαν σάκο, με τους πλωτήρες να είναι σαφώς αναγνωρίσιμοι.

Εικόνα 3: Φωτογραφικό υλικό παράνομης μηχανότρατας που αλιεύει στην περιοχή γύρω από την Κορωνησία τη νύχτα μεταξύ 30 και 31 Οκτωβρίου. Τα μεταλλικά σύρματα που συνδέουν το σκάφος με το δίκτυο είναι σαφώς αναγνωρίσιμη.

ΕΠΙΤΟΠΙΕΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΣΕ ΛΙΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Παράνομα αλιεύματα καρχαριών και σαλαχιών

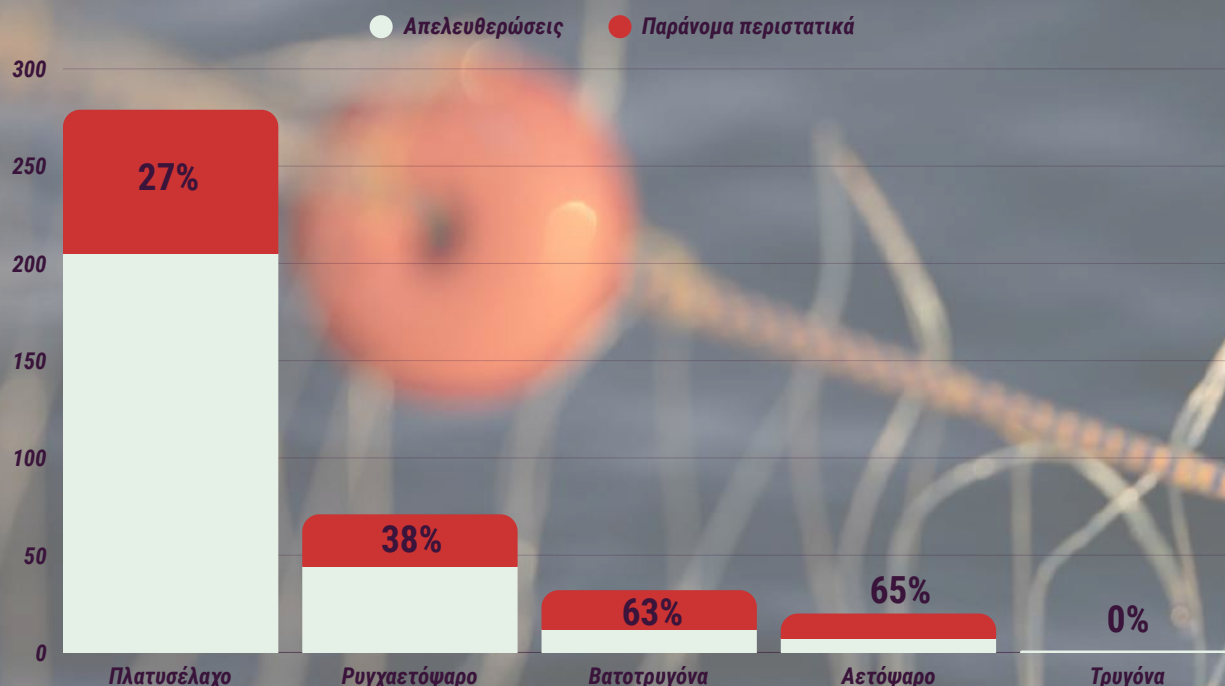
Στο πλαίσιο του προγράμματος *By Elasmocatch* συλλέχθηκαν δεδομένα από συνολικά 1.270 αλιευτικά ταξίδια 137 διαφορετικών αλιευτικών σκαφών. Στην περιοχή χρησιμοποιούνται τρία είδη αλιευτικών εργαλείων, μανωμένα δίχτυα, απλάδια και παραγάδια, που κατηγοριοποιούνται σε συνολικά 6 διαφορετικές ομάδες αλιευτικών μεθόδων με βάση τα αλιευτικά εργαλεία, τη θέση, τα είδη-στόχους και την εποχικότητα (*métiers*).

Συνολικά 2.528 καρχαρίες και σαλάχια καταγράφηκαν σε αλληλεπίδραση με τις παραπάνω αλιευτικές δραστηριότητες.

Για την ανάλυση των δεδομένων και λαμβάνοντας υπόψη ότι το καθεστώς προστασίας ορισμένων ειδών άλλαξε με την πάροδο των ετών, ακολουθήθηκε το ακόλουθο σχήμα:

- Όλα τα άτομα που ανήκουν στο είδος *Gymnura altavela*, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Σύμβασης SPA/BD από το 2013, θεωρήθηκαν ενδεικτικά παράνομων περιστατικών όταν δεν απελευθερώθηκαν,
- ενώ τα είδη *A. bovinus*, *B. lata*, *D. pastinaca* και *M. aquila*, ενταγμένα στο Παράρτημα II της Σύμβασης SPA/BD από τον Δεκέμβριο του 2023.

Συνολικά 402 άτομα που αλιεύθηκαν ανήκαν σε προστατευόμενα είδη και 134 εκφορτώθηκαν από αυτά (πωλήθηκαν ή καταναλώθηκαν) ή απορρίφθηκαν ήδη νεκρά (Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Αριθμός ατόμων που απελευθερώθηκαν ή κατέληξαν ως παράνομα αλιεύματα προστατευόμενων σαλαχιών στον Αμβρακικό Κόλπο. Τα δεδομένα περιλαμβάνουν Πλατυσέλαχα που έχουν καταγραφεί από το 2022, ενώ για τα άλλα είδη αναφέρονται σε αλιεύματα από το 2024 και μετά. Τα ποσοστά υποδεικνύουν τα παράνομα περιστατικά επί του συνόλου των παρεμπόπτοντων αλιευμάτων κάθε είδους.

Παράνομα εργαλεία και επιτόπιες έρευνες σε απομονωμένες περιοχές

Συνολικά πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα σε 7 απομονωμένες περιοχές ελιμενισμού και συνολικά 128 σκάφη, εκ των οποίων τα 19 δεν ήταν δυνατό να ταυτοποιηθούν με σαφήνεια. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι τα σκάφη δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα (πιθανώς εγκαταλελειμμένα) ή ήταν σκεπασμένα με κάλυμμα, γεγονός που δεν επέτρεπε τον πλήρη έλεγχο τους. Κατά τη διάρκεια αυτών των ερευνών, δεν προέκυψε σαφή αναγνώριση εργαλείων τράτας. Οι επιτόπιες έρευνες θα συνεχιστούν σε συνδυασμό με εναέριες έρευνες με ΣμηΕΑ κατά τη διάρκεια της ημέρας, για την παρακολούθηση απομονωμένων περιοχών εντός των λιμνοθαλασσών και στις όχθες των ποταμών (Εικόνα 4).

Εικόνα 4: Ημερήσιες εναέριες έρευνες με ΣμηΕΑ στο Κομμένο για τον εντοπισμό πιθανών παράνομων αλιευτικών σκαφών και εξοπλισμού σε λιμάνια και απομονωμένα σημεία ελιμενισμού

ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Συνολικά συγκεντρώθηκαν 55 άρθρα και ειδήσεις για την περίοδο 2019-2025. Οι παράνομες δραστηριότητες που εντοπίστηκαν αφορούσαν τόσο σκάφη ερασιτεχνικής (30%), όσο και επαγγελματικής (70%) αλιείας. Βρέθηκαν περισσότερα άρθρα για τα έτη 2019 και 2025, ενώ ο αριθμός των άρθρων μειώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας (Διάγραμμα 2). Οι παραβάσεις κατηγοριοποιήθηκαν σε διαφορετικούς τύπους παράνομης αλιείας και η πιο συχνά αναφερόμενη στα άρθρα ήταν η χρήση μονόκλωνων διχτύων (N=12), ακολουθούμενη από την αλιεία με τρατάκια (N = 10) (Σχήμα 9), τη χρήση παράνομων παγίδων (είτε για γωβιούς, είτε για χέλια) (N=8) και την ερασιτεχνική αλιεία με φώτεινη πηγή (N=7) (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2: Περιστατικά παράνομων αλιευτικών δραστηριοτήτων που καταγράφηκαν σε άρθρα και ειδήσεις από το 2019 έως το 2025

Εικόνα 5: Φωτογραφικό υλικό από τράτα που κατασχέθηκε από την ακτοφυλακή Πρέβεζας στο Σόγωνο (Πρέβεζα). Πηγή: BoaT & FISHING IN GREECE, στις 8 Νοεμβρίου 2025

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Χάρη στη συνεργασία μας με τους ντόπιους ψαράδες, έχουν εντοπιστεί αρκετές ακόμα πιθανές περιοχές όπου ενδέχεται να δραστηριοποιούνται παράνομα αλιευτικά εργαλεία και σκάφη. Οι περιοχές αυτές καταγράφηκαν με βάση τις παρατηρήσεις και τις γνώσεις της τοπικής αλιευτικής κοινότητας. Στις αρμόδιες αρχές έχει κατατεθεί χάρτης και λίστα με περισσότερα από 20 ακριβή σημεία και την πιθανή παράβαση που ενδέχεται να βεβαιωθεί, σύμφωνα με τις εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουμε συλλέξει.

Στις εν λόγω τοποθεσίες ενδέχεται να εντοπιστούν παράνομα αλιευτικά σκάφη και εργαλεία. Για την αποτελεσματική επαλήθευση και επίσημη καταγραφή των δραστηριοτήτων αυτών, θα πρέπει να διενεργούνται συστηματικές επιθεωρήσεις σε διαφορετικές ώρες κι εποχές, προκειμένου να καταγραφούν οι παραβάσεις και οι διακυμάνσεις της παράνομης αλιείας, όπως επισημαίνονται από την τοπική κοινότητα.

Η προσέγγιση αυτή θα διασφαλίσει μια πληρέστερη αξιολόγηση και θα αυξήσει τις πιθανότητες εντοπισμού παράνομων αλιευτικών πρακτικών. Με βάση τις γνώσεις της τοπικής κοινωνίας, οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν όχι μόνο την αλιεία με τράτα, αλλά και την αλιεία χελιών χωρίς άδεια, καθώς και την παρουσία παράνομων εργαλείων, όπως τα μονόκλωνα δίχτυα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παράνομη αλιεία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες και συνηθέστερες απειλές για την υγεία και προστασία του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού. Το συμπέρασμα αυτό υποστηρίζεται όχι μόνο από την τοπική οικολογική γνώση, αλλά και από τα αποτελέσματα δεδομένων μέσω διαφορετικών πηγών που μεθοδεύτηκε τα τελευταία δύο χρόνια, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ερευνών, δράσεων συστηματικής παρακολούθησης και διασταυρωτικών ελέγχων.

Η παράνομη αλιεία, και ιδίως η παράνομη αλιεία με τράτες, αποτελεί συχνό και διαδεδομένο φαινόμενο στον Κόλπο. Οι παράνομες δραστηριότητες συνεχίζονται σε πολλούς αλιευτικούς τομείς, παρά το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και τα μέτρα προστασίας που αποσκοπούν στην αποτροπή τους. Η συνέχιση αυτών των δραστηριοτήτων αναδεικνύει σοβαρά κενά στην επίβολή της νομοθεσίας και υπονομεύει τόσο τα εθνικά, όσο και τα διεθνή μέτρα διατήρησης.

Ειδικότερα, η αλιεία με μηχανότρατα συνεχίζει: i) να υποβαθμίζει τους βενθικούς οικοτόπους, όπως τα ροδολιθικά πεδία· ii) να μειώνει τα αποθέματα εμπορικών ειδών· iii) να επηρεάζει προστατευόμενα και κρισίμως κινδυνεύοντα είδη, όπως καρχαρίες, σαλάχια, θαλάσσιες χελώνες και την Πίννα· και iv) να υποβαθμίζει την οικονομική σταθερότητα, την επισιτιστική ασφάλεια και την πολιτιστική κληρονομιά των ντόπιων, ιδίως των παράκτιων αλιέων, που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την υγεία του Αμβρακικού Κόλπου.

Κατά τις επιτόπιες έρευνες στα σημεία εκφόρτωσης, εντοπίστηκε ένα ακόμα είδος παράνομης δραστηριότητας που σχετίζεται ειδικά με τους καρχαρίες και τα σαλάχια. Συγκεκριμένα, για τα προστατευόμενα είδη καρχαριών και σαλαχιών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II του Πρωτοκόλλου SPA/BD δεν ακολουθούνται οι χειρισμοί και δεν απελευθερώνονται, όπως προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία. Για παράδειγμα, αντί της άμεσης απελευθέρωσης, τα άτομα συχνά απορρίπτονται νεκρά μετά από παρατεταμένη έκθεση έξω από το νερό ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, διατηρούνται για πώληση ή για προσωπική κατανάλωση.

Για την αντιμετώπιση αυτών των παράνομων δραστηριοτήτων, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για αυστηρή ενίσχυση των περιπολιών και της επιτήρησης στην περιοχή. Η αύξηση της συχνότητας και της χωρικής κάλυψης των περιπολιών σε όλο τον Κόλπο, καθώς και η εφαρμογή αυστηρότερων προστίμων και κυρώσεων, είναι απαραίτητες και θα συμβάλλουν στη μείωση των παράνομων αυτών πρακτικών.

Οι περιπολίες θα πρέπει να εστιάζουν κατά τη διάρκεια της νύχτας, όταν λαμβάνει χώρα το μεγαλύτερο μέρος της αλιείας με μηχανότρατα και να δίνουν προτεραιότητα σε περιοχές που έχουν αναδειχθεί ως κομβικές για αυτές τις δραστηριότητες, όπως η Κόπραινα, η Βόνιτσα, η Κορωνησία και η Πρέβεζα.

Η διασφάλιση της κοινωνικής και οικολογικής ακεραιότητας του Αμβρακικού απαιτεί συντονισμένη προσέγγιση, βασισμένη σε επιστημονικά δεδομένα και προσανατολισμένη προς την επιβολή της νομοθεσίας. Η άμεση δράση είναι απαραίτητη για την αποτροπή περαιτέρω υποβάθμισης και για την επιτυχή αποκατάσταση της υγείας, της διατήρησης της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας των τοπικών βιοποριστικών δραστηριοτήτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ciprian, M., Giovos, I., Mazzoldi, C., & Moutopoulos, D. K. (2026). Morphometric Relations Within Elasmobranch Species from the Amvrakikos Gulf (Central Mediterranean). *Diversity*, 18(1), 41.
- Fakiris, E., Dimas, X., Giannakopoulos, V., Geraga, M., Koutsikopoulos, C., Ferentinos, G., & Papatheodorou, G. (2023). Improved predictive modelling of coralligenous formations in the Greek Seas incorporating large-scale, presence-absence, hydroacoustic data and oceanographic variables. *Frontiers in Marine Science*, 10, 1117919.
- https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_20/SR_Illegal_fishing_EN.pdf
- <https://www.fao.org/iuu-fishing/fight-iuu-fishing/en>
- Giovos, I., Gonzalvo, J., Ciprian, M., Gaentlich, M., Gavriel, E., Konstas, S., Kordopatis, P., Koutsikopoulos, C., Mavrogiorgos, D., Moutopoulos, D.K., Panagopoulou, A., Papatheodorou, Ramfos, A. Amvrakikos Gulf: Biodiversity and threats. Project "Contributing to the effective management of the Amvrakikos Gulf National Park", Greece 2023.
- Kountoura, K., & Zacharias, I. (2011). Temporal and spatial distribution of hypoxic/seasonal anoxic zone in Amvrakikos Gulf, Western Greece. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 94(2), 123-128.
- Öztürk, B. (2015). Nature and extent of the illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing in the Mediterranean Sea. *Journal of the Black Sea/Mediterranean Environment*, 21(1).
- Piroddi, C., Moutopoulos, D. K., Gonzalvo, J., & Libralato, S. (2016). Ecosystem health of a Mediterranean semi-enclosed embayment (Amvrakikos Gulf, Greece): assessing changes using a modelling approach. *Continental Shelf Research*, 121, 61-73.
- Sarafidou, G., Tsaparis, D., Issaris, Y., Chatzigeorgiou, G., Grigoriou, P., Chatzinikolaou, E., & Pavloudi, C. (2023). Insights on *Pinna nobilis* population genetic structure in the Aegean and Ionian Sea. *PeerJ*, 11, e16491.
- Temple, A. J., Skerrett, D. J., Howarth, P. E., Pearce, J., & Mangi, S. C. (2022). Illegal, unregulated and unreported fishing impacts: A systematic review of evidence and proposed future agenda. *Marine Policy*, 139, 105033.

